

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/185/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014200787
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8014200787.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Soni Langovej v právnej veci žalobcu: kpt. Ing. K. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., zastúpený advokátom JUDr. Dušanom Kmecom, so sídlom M. R. Štefánika č. 2465, Vranov nad Topľou, proti žalovanému: Veliteľstvo 2. Mechanizovanej brigády, so sídlom, Námestie legionárov č. 4, Prešov, zastúpeného Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, so sídlom, Kutuzovova č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2.mb-132-1/2014-PP zo dňa 12. mája 2014, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/49/2014-46 zo dňa 31. marca 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/49/2014-46 zo dňa 31. marca 2015 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 2.mb-132-1/2014-PP zo dňa 12. mája 2014 ako i prvostupňové rozhodnutie 22. Mechanizovaného práporu Michalovce š. EKŠ: 17/2011-1 zo dňa 31. januára 2014 z r u u j e podľa ust. § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku a vec v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania spočívajúce v zaplatených súdnych poplatkoch vo výške 140 € a v odmene za právne zastúpenie advokátom v sume 696,62 €, všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet právneho zástupcu žalobcu.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2.mb-132-1/2014-PP zo dňa 12. mája 2014, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie veliteľa 22.mpr Michalovce, č. EKŠ: 17/2011-1 zo dňa 31.1.2014, ktorým bolo určené, že žalobca je na základe Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti č. 22.mpr-7/18/-30/3-PP, zodpovedný za vznik škody EKŠ 17/2011, ku ktorej došlo v presne nezistenom období

od 16. 12. 2011 do 27. 12. 2011, zistených dňa 27. 12. 2011 v priebehu kontroly nočných pozorovacích prístrojov GN XD-4 SIMRAD, kedy bolo zistené, že chýbajú 3 kusy týchto prístrojov, v dôsledku čoho došlo ku škode na materiáli ZT-II v celkovej výške 37 812, 01 €.

Podľa názoru súdu bolo medzi účastníkmi nesporné, že dňa 22. 11. 2011 bola uzavretá Dohoda o spoločnej hmotnej zodpovednosti profesionálnych vojakov podľa § 182 a nasl. zákona číslo 311/2001 Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len ZP) medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, žalobcom a rtm. M. C.. Uvedenou dohodou prevzali spoločnú hmotnú zodpovednosť za zverené hodnoty, a to materiál uložený na budove UB- 300 v sklade výkonného poddôstojníka, podľa preberacej inventarizačnej zápisnice a inventarizačných súpisov, ako aj za hodnoty, ktoré počas výkonu funkcie kedykoľvek neskoršie prevezmú. Žalobca spoločne so spolu zodpovedným kolegom sa zaviazali nahradiť škodu v plnej výške tak, že podiel náhrady sa určí podľa pomeru ich hrubých plátov, pričom plat vedúceho pracoviska a jeho zástupcu sa započítava v dvojnásobnej výške. Podiel náhrady nesmie s výnimkou vedúceho pracoviska a jeho zástupcu presiahnuť sumu rovnajúcu sa ich priemernému platu pred vznikom škody. Zodpovedné osoby vzali na vedomie, že zodpovednosti za zistené manko sa môžu úplne alebo čiastočne zbaviť len vtedy, ak preukážu, že manko vzniklo úplne alebo čiastočne bez ich zavinenia.

Súd vo svojom rozhodnutí ustálil, že ak žalobcovi boli známe skutočnosti, ktorými argumentoval v žalobe, že okrem neho a spoločne hmotne zodpovedného mali prístup do skladu aj iné osoby, bolo jeho povinnosťou na túto skutočnosť upozorniť zamestnávateľa tak, ako to upravuje príslušné ustanovenie. Zo spisu bolo nesporne zistené, že vyšetrovaním vojenskej polície nebol zistený páchatel', ktorý odcudzil prístroje na nočné videnie. Súd vo svojom rozhodnutí poukázal na ustanovenie § 179 ods. 1 Zákonníka práce, z ktorého vyplýva, že zamestnanec zodpovedá zamestnávateľovi za škodu, ktorú mu spôsobil zavineným porušením povinnosti pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. Zamestnávateľ je povinný preukázať zamestnancovi zavinenie, okrem prípadov uvedených v ustanoveniach § 182 a § 185. Ak žalobcovi v čase uzatvorenia Dohody o hmotnej zodpovednosti boli známe podmienky uskladnenia prístrojov na nočné videnie a z Dohody o hmotnej zodpovednosti vyplýva, že sú mu známe všetky právne predpisy vzťahujúce sa k uzatvorenej Dohode o hmotnej zodpovednosti, potom spoločnú hmotnú zodpovednosť prijal za takých podmienok, aké existovali v čase uzatvorenia dohody. Z uvedeného dôvodu námietky žalobcu, že zamestnávateľ žalobcu nevytvoril riadne podmienky, aby so zverenými hodnotami mohol hospodáriť riadne, vznesené až po zistení schodku, súd považuje za účelové.

Žalobca v konaní nepreukázal, že škoda vznikla zavinením iných osôb. Zodpovednosti sa žalobca mohol zbaviť úplne alebo sčasti v prípade, ak by preukázal, že mu zamestnávateľ nevytvoril vhodné podmienky na hospodárenie so zverenými hodnotami. Zamestnávateľ žalobcu však nebol upozornený na vzniknuté nedostatky, a preto nemohlo dôjsť ani k čiastočnému zbaveniu sa zodpovednosti žalobcu.

Podľa názoru súdu, žalobca v konaní jednoznačne nepreukázal, že si svoje povinnosti plnil zodpovedne a riadne. Jeho tvrdenie, že kontrolu prístrojov na nočné videnie realizoval dňa 22. 12. 2011 preukázané nebolo, a to s poukazom na existenciu dvoch rôznych pečatí na debne, v ktorej sa prístroje nachádzali. J. Z., ktorý bol na deň 23. 12. 2011 určený na zastupovanie žalobcu, mohol vykonať dňa 23. 11. 2011 kontrolu, avšak žalobca si musel byť a bol vedomý, že sa jedná o profesionálneho vojaka, ktorý nie je hmotne zodpovedný, pričom žalobca podpísal záznam, že kontrola bola vykonaná, čím sa vystavil riziku, že formálny záznam nebude identicky s realitou.

Súd na danú vec aplikoval ustanovenia zákona číslo 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len správny poriadok).

Na základe takto zisteného skutkového stavu žalobu podľa § 250j ods. 1 O.s.p. ako nedôvodnú zamietol a rozhodol o trovách konania.

II.

Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove podal žalobca odvolanie, v ktorom zotrval na svojich námietkach uvedených v žalobe.

Podľa jeho názoru, došlo k odcudzeniu troch kusov prístrojov na nočné videnie tak, že do zbrojeného skladu lafetových zbraní na budove B 30, vstúpila nezistená osoba, ktorá narušila a vymenila visiaci zámok na debni č. 12 a odcudžila v nej uložené prístroje. V zmysle záverov vyšetrovateľa vojenskej polície, vznikla škoda krádežou, pri ktorej bol pôvodný visiaci zámok odstránený a nahradený iným. Škoda teda bola spôsobená trestným činom, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, pričom žalobca konanie páchatel'a žiadnym spôsobom neuľahčil, čo vylučuje jeho zodpovednosť za vzniknutú škodu.

Dňa 23. 12. 2011 bol žalobca určený do celodennej zmeny a jeho povinnosť bola prenesená na profesionálneho vojaka, ktorý bol v daný deň určený na jeho zastupovanie. Z uvedeného vyplýva, že nebol dôvod upozorniť nadriadeného na povinnosti vyplývajúce mu z hmotnej zodpovednosti.

V zmysle interných predpisov, uložil žalobca jemu zverené hodnoty predpísaným spôsobom do predpísaných debien, tieto uzamkol, predpísaným spôsobom zapečatil a kľúče uložil predpísaným spôsobom na predpísané miesto v stráženom sklade. Uvedeným konaním žiadnym spôsobom neporušil svoju povinnosť zverené hodnoty riadne zabezpečiť, či sa o ne starať a nepočínal si tak, aby v dôsledku jeho počínania došlo ku škode na majetku zamestnávateľa. Osobným nevykonaním kontroly dňa 23. 12. 2011 neumožnil ani neuľahčil neznámemu páchatel'ovi odcudziť prístroje na nočné videnie. Poukázal na vyjadrenie žalovaného, podľa ktorého mali do zbrojeného skladu prístup funkcionári, veliteľia rôt, výkonní poddôstojníci a iné hmotne zodpovedné osoby. Evidencia vstupov do skladu z daného obdobia neexistuje z dôvodu, že v zmysle interných predpisov nebola povinnosť ju v tej dobe viesť. Žalobca kľúčmi od dverí skladu ani miestnosti, kde bol uložený materiál, nedisponuje. Žalobca, ako hmotne zodpovedná osoba, nepredpokladal, že je možné odcudziť materiál z najbezpečnejšieho miesta útvaru, ktorý je strážený 24 hodín denne. Podľa jeho názoru, v rámci konania o náhrade škody ako aj konania o preskúmanie rozhodnutia žalovaného preukázal, že schodok vznikol bez jeho zavinenia.

Krajský súd sa z uvedených dôvodov nedostatočne vysporiadal so všetkými skutočnosťami uvádzanými v žalobe a v spisových materiáloch žalovaného, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, tieto nesprávne právne posúdil a vo veci nesprávne rozhodol.

Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie, prípadne rozsudok zmenil a rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania ktoré vyčísľil.

III.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobca v podanom odvolaní uviedol tie isté skutočnosti ako v žalobe.

Tvrdil, že za vzniknutú škodu nezodpovedá, pretože vznikla trestným činom - krádežou. V tejto súvislosti poukázal na obsah napadnutých rozhodnutí ako i vyjadrenie k žalobe, s ktorými sa súd stotožnil. Uviedol, že žalobca Dohodou o spoločnej hmotnej zodpovednosti prevzal zodpovednosť aj za iné hodnoty podľa preberacej inventarizačnej zápisnice a súpisov, ako aj za hodnoty, ktoré počas výkonu funkcie kedykoľvek neskoršie prevezme. Uvedená dohoda je uzatvorená s predpokladom viny zamestnanca v prípade schodku. Predpoklad zavinenia vychádza z vyvrátiteľnej domnienky, to znamená, že zamestnanec sa zbaví zodpovednosti vtedy, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia, resp. preukáže, že nemal vytvorené podmienky umožňujúce sa mu starať o zverené hodnoty bez rizika strát.

Poukázal na ustanovenie § 178 ods. 2 Zákonníka práce s tým, že žalobca nikdy neupozornil zamestnávateľa na akékoľvek nedostatky, ktoré by mu bránili v riadnom výkone povinností profesionálneho vojaka, písomne neupozornil nadriadeného, aby odstránil nedostatky v pracovných podmienkach, ktoré by mu bránili riadne hospodáriť so zverenými hodnotami. S týmto zistením sa stotožnil aj konajúci prvostupňový súd, ktorý poukázal na ustálenú súdnu prax. Svoj názor oprel o rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, zverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod číslom R40/1971.

Žalobcova hmotná zodpovednosť sa vzťahovala na materiál uložený v debnách umiestnených v sklade, do ktorých mal prístup len žalobca a rtm. M. C.. Len tieto osoby mali prístup ku kľúču od predmetnej debny, pričom v prípade zastupovania neprítomného funkcionára sa predmetné schránky s kľúčmi vydávali len na základe výpisu z vonkajšieho písomného rozkazu veliteľa, zapísaného v kolónke „Poznámka“. V období od 19. do 27. decembra 2011, kľúče od schránky preberal len žalobca, a to len dňa 23. 12. 2011. Uvedený záznam vyvracia tvrdenie žalobcu, že dňa 22. 12. 2011 osobne vykonal kontrolu zbraní tak, ako tvrdí v žalobe. Uvedený záznam zo dňa 23. 12. 2011 je v rozpore s okolnosťou, že žalobca bol predmetného dňa určený do celodennej zmeny. Z knihy výdaja a príjmu schránok kľúčov vyplýva, že v poznámke nie je uvedená iná osoba, ktorá by prevzala kľúč od debny. Je pravdepodobné, že žalobca si prevzal kľúče od debien osobne a tieto následne odovzdal rtm. J., ktorého poslal vykonať kontrolu zbraní namiesto seba. Žalobca teda sám seba vystavil riziku, že formálny záznam nebude identický s realitou, pretože kontrolu zbraní nevykonával ani v predchádzajúci deň.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle ust. § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 1.7.2016, podľa ktorého sa odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, dokončia podľa doterajších predpisov, t.j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok (O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 3 O. s. p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok Krajského súdu v Prešove, ktorým súd zamietol žalobu vo veci preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 2.mb-132-1/2014-PP zo dňa 12. mája 2014, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie veliteľa 22.mpr Michalovce, č. EKŠ: 17/2011-1 zo dňa 31.1.2014, ktorým bolo určené, že žalobca je na základe Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti č. 22.mpr-7/18/-30/3-PP, zodpovedný za vznik škody EKŠ 17/2011, ku ktorej došlo v presne nezistenom období od 16. 12. 2011 do 27. 12. 2011, zistenej dňa 27. 12. 2011 v priebehu kontroly nočných pozorovacích prístrojov GN XD-4 SIMRAD, kedy bolo zistené, že chýbajú 3 kusy týchto prístrojov, v dôsledku čoho došlo ku škode na materiáli ZT-II v celkovej výške 37.812,01 €.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa a konanie im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Podľa ust. § 184 ods. 1 až 4 zákona č. 346/2005 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 346/2005 Z.z.), v účinnom znení, ak vedúci služobného úradu alebo veliteľ zistí, že bola spôsobená škoda, je povinný najneskôr do 24 hodín nariadiť vyšetrenie škody.

V prípade podozrenia, že za škodu zodpovedá aj vedúci služobného úradu alebo veliteľ, príslušným na úkony podľa odseku 1 je jeho najbližší nadriadený vedúci služobného úradu alebo najbližší nadriadený veliteľ.

Výšku požadovanej náhrady škody a spôsob jej náhrady v medziach ustanovených týmto zákonom určuje vedúci služobného úradu alebo veliteľ, ktorý ju prejedná so zodpovedným profesionálnym vojakom.

Pri určovaní výšky náhrady škody podľa odseku 3 sa prihliada najmä na doterajšie plnenie služobných povinností profesionálneho vojaka, na výšku spôsobenej škody, na okolnosti jej vzniku a na osobné a majetkové pomery profesionálneho vojaka.

Podľa ust. § 186 ods. 1 zákona č. 346/2005 Z.z., ak profesionálny vojak riadne neplní dohodu uzavretú podľa § 185 alebo odmietne takúto dohodu uzavrieť aj napriek tomu, že za škodu spôsobenú inak ako trestným činom zodpovedá, vedúci služobného úradu alebo veliteľ je povinný rozhodnúť o náhrade škody vydaním rozhodnutia o povinnosti profesionálneho vojaka nahradiť škodu

Podľa ust. § 191 ods. 1 zákona č. 346/2005 Z.z., na právne vzťahy profesionálnych vojakov pri vykonávaní štátnej služby sa primerane použijú ustanovenia § 1 ods. 4, § 15 až 18, § 20, § 32 až 35, § 37 a 38, § 39 ods. 1, § 40 ods. 1, 2, 5 až 7, § 49 ods. 4, § 75 ods. 3, § 79 ods. 2, § 85 ods. 2, 3 a 5, § 86 ods. 2 a 3, § 90 ods. 1, 7 až 9 a 11, § 91 ods. 1, 3 až 6, § 92 a 93, § 94 ods. 1, § 99, § 104, § 106 ods. 2, § 117, § 118, § 122 ods. 4, § 129 až 131, § 136 ods. 1, § 137 ods. 1, 4 a 5 písm. a), b), i), j) a l), § 138, § 141 ods. 1, ods. 2 písm. a) až h), ods. 3 a 5, § 144 ods. 1 a 2, § 146 ods. 1, 2 a 4, § 147, 148, 150, 160, 161, § 166 až 170, § 178 až 180, § 181 ods. 1 a 2, § 182 až 189, § 192 až 194, § 195 ods. 2 a 6, § 196, 197, § 198 ods. 1 písm. d), § 217 až 219, § 220 ods. 1 a 2, § 221 a 222 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

Podľa ust. § 179 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, zamestnanec zodpovedá zamestnávateľovi za škodu, ktorú mu spôsobil zavineným porušením povinností pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. Zamestnávateľ je povinný preukázať zamestnancovo zavinenie, okrem prípadov uvedených v § 182 a 185.

Zamestnanec zodpovedá aj za škodu, ktorú spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom.

Podľa ust. § 182 ods. 1 a 3 Zákonníka práce, ak zamestnanec prevzal na základe dohody o hmotnej zodpovednosti zodpovednosť za zverenú hotovosť, ceniny, tovar, zásoby materiálu alebo iné hodnoty určené na obeh alebo obrat, ktoré je povinný vyúčtovať, zodpovedá za vzniknutý schodok. V dohodách sa môže so zamestnancami súčasne dohodnúť, že ak budú pracovať na pracovisku s viacerými zamestnancami, ktorí uzatvorili dohodu o hmotnej zodpovednosti, zodpovedajú s nimi za schodok spoločne (spoločná hmotná zodpovednosť).

Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom alebo sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia.

Podľa ust. § 185 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, zamestnanec zodpovedá za stratu nástrojov, ochranných pracovných prostriedkov a iných podobných predmetov, ktoré mu zamestnávateľ zveril na základe písomného potvrdenia.

Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti úplne alebo sčasti, ak sa preukáže, že strata vznikla úplne alebo sčasti bez jeho zavinenia.

Dohoda o hmotnej zodpovednosti sa musí uzatvoriť písomne, inak je neplatná.

Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom alebo sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia.

Z vyššie citovaných ustanovení Zákonníka práce, ktoré sa aplikujú aj na právne vzťahy profesionálnych vojakov pri vykonávaní štátnej služby vyplýva, že zákon rozoznáva tri druhy zodpovednosti za škodu, a to všeobecnú zodpovednosť, zodpovednosť za stratu zverených hodnôt, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať a zodpovednosť za stratu zverených predmetov.

Z obsahu administratívneho spisu, súd zistil, že žalovaný odvodzoval zodpovednosť žalobcu na vzniknutej škode od Dohody o Spoločnej hmotnej zodpovednosti profesionálnych vojakov č . 22. mpr - 7 A/18 - 30/3 - PP zo dňa 22. novembra 2011, uzatvorenej podľa § 182 a nasl. Zákonníka práce. Žalobca a rtm. M. C. na základe dohody prebrali spoločnú hmotnú zodpovednosť za zverené hodnoty, a to materiálov uložených na budove UB - 300 v sklade výkonného poddôstojníka a v sklade zbraní 3.mr. Materiál bol špecifikovaný v inventúrnom súpise založenom v spise.

Z príslušných ustanovení Zákonníka práce vyplýva, že predmetom dohody o hmotnej zodpovednosti nemôže byť zverenie vecí, ktoré nie sú určené na obeh a obrat. Podľa právnej praxe, sú typickým príkladom takýchto vecí určených na obeh peniaze, stravné lístky, tovar na sklade alebo v predajni, pohonné hmoty a pod. Zamestnávateľ a zamestnanec preto môžu uzatvoriť dohodu o hmotnej zodpovednosti pre prípady straty hotovosti z pokladne, nie však pre prípad straty kancelárskeho vybavenia, firemného notebooku, auta, prístrojov a pod., t. j. vecí, ktoré neslúžia na obrat.

Podľa odbornej literatúry, schodkom sa rozumie účtovný rozdiel medzi skutočným stavom zverených hodnôt, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať a medzi údajmi účtovnej evidencie, o ktorý je skutočný stav nižší ako stav účtovný (Prof. JUDr. I. K., DrSc., Zákonník práce, Komentár, rok vydania 2005).

Podľa publikovanej judikatúry, charakteristickými znakmi zverených hodnôt, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať, je ich určenie na obeh alebo obrat a osobná dispozícia zodpovedného zamestnanca nimi po celý čas, po ktorý sa mu zverili (napr. R 12/1976).

Majetok zamestnávateľa, ktorý nie je určený na obeh a obrat, s ktorým zamestnanec nemá možnosť nakladať, nemôže byť preto považovaný za zverenú vec v zmysle dohody o hmotnej zodpovednosti a ak je na takýto majetok uzatvorená dohoda o hmotnej zodpovednosti, v uvedenej časti je nutné považovať takúto dohodu za neplatnú a za stratu týchto predmetov zamestnanec zodpovedá podľa zásad všeobecnej zodpovednosti za škodu.

Ďalším druhom zodpovednosti zamestnanca, odlišným od hmotnej zodpovednosti, je zodpovednosť za stratu zverených predmetov, ktoré zamestnanec prevzal. Predmetmi, za ktoré môže zamestnanec takto zodpovedať, sú napr. nástroje, ochranné pracovné prostriedky, telefóny, notebook a iné podobné predmety, ktoré mu zamestnávateľ zveril na základe písomného potvrdenia.

Zamestnanec musí zverené predmety preukázateľne prevziať a prevzatie potvrdiť písomne na preberacom protokole alebo inom tlačive používanom u zamestnávateľa Z potvrdenia musí byť zrejmé,

aký predmet zamestnanec prevzal.

Podľa odbornej literatúry, predmety odovzdané na základe písomného potvrdenia musí mať zamestnanec vo svojej osobnej dispozícii, t.j. musí mať vytvorené podmienky na ich zabezpečenie pred stratou v čase svojej neprítomnosti na pracovisku.

Podľa ustálenej judikatúry, predmety potrebné na výkon povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru zamestnanca môže zamestnanec prevziať na písomné potvrdenie, ak ide o predmety zverené zamestnancovi na jeho vlastné upotrebenie pri pracovnom výkone a nie o predmety, s ktorými nakladajú aj iní zamestnanci. Pojem nástroje, ochranné prostriedky a iné podobné predmety vykladajú súdy všeobecne tak, že sa jedná o ochranné pomôcky, pracovné odevy, gumové topánky, pracovné plášte, tašky, náradie, nástroje, lampáše a podobne. Zodpovednosť zamestnanca za stratu predmetov zverených na písomné potvrdenie predpokladá, že ide o predmet, ktorý zamestnanec používa výlučne sám a má možnosť kvalifikovane sa postarať o jeho ochranu, nie je to tak, keď zverený predmet používajú aj iní zamestnanci v rámci svojej pracovnej činnosti, vyplývajúcej pre nich z pracovných povinností (publikovaná judikatúra: R 40/1964, R 26/1975, V 20/1978).

Predpokladom uplatnenia zodpovednosti zamestnanca za zverené predmety je, že uvedený predmet je určený na používanie pre konkrétneho zamestnanca, preto zamestnávateľ nemôže uzatvoriť dohodu alebo podpísať potvrdenie o prevzatí do spoločnej zodpovednosti za zverený predmet viacerými zamestnancami. Na základe takéhoto potvrdenia nemožno prevziať zodpovednosť napr. za nábytok alebo iné vybavenie prevádzky, lebo jednak už z ich povahy vyplýva, že zamestnanec ich používa spolu s ostatnými zamestnancami a ani nemá vytvorené podmienky na to, aby takéto vybavenie ochránil pred stratou.

Podmienkou v prípade zodpovednosti zamestnanca za stratu zverených predmetov je na základe vyššie ustálenej právnej praxe to, že sa musí jednať o predmety, ktoré sú určené na výkon povolania zamestnanca, pri ktorých sa predpokladá, že ich zamestnanec používa výlučne sám a má možnosť kvalifikovane sa postarať o ich ochranu. V žiadnom prípade sem nemožno zahrnúť predmet určený zamestnávateľom na používanie pre viacerých zamestnancov, ako sú to v danej zbrane alebo súčasť vojenskej výstroje, ktoré neslúžia k výlučnému používaniu žalobcom. Zároveň na takýto okruh vecí nie je možné uzavrieť dohodu o spoločnej hmotnej zodpovednosti ako to bolo v prípade žalobcu.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a), ústavy, povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Pokiaľ sa na právne vzťahy profesionálnych vojakov aplikujú ust. § 178 až § 180, § 181 ods. 1 a 2, § 182 až 189 Zákonníka práce v primeranom rozsahu, nemožno voči nim vyvodiť prísnejšiu formu zodpovednosti za stratu vecí, ak charakter týchto vecí nezodpovedá svojim účelom a povahou špecifikácii podľa § 182 a § 185 Zákonníka práce. Osobitný zákon č. 346/2005 Z.z. inú, rozširujúcu úpravu zodpovednosti za škodu u profesionálnych vojakov neobsahuje, a bolo preto potrebné postupovať výlučne v rozsahu príslušných ustanovení Zákonníka práce.

V preskúmvanej veci nebolo v správnom konaní preukázané, že stratené prístroje SIMRAD boli určené na obeh a tieto bol žalobca povinný vyúčtovať, resp. že sa jedná o zverené predmety prevzaté na základe potvrdenia len za účelom výlučného používania žalobcom. Je preto predčasné konštatovať, že za ich stratu nesie žalobca zodpovednosť podľa § 182 ods. 1 alebo § 185 ods. 1 Zákonníka práce, v zmysle ktorých vzniká zamestnancovi povinnosť preukázať, že k strate došlo bez jeho zavinenia. Na základe zisteného skutkového stavu nebolo preto možné prijať záver žalovaného o osobitnej zodpovednosti žalobcu za stratu daných prístrojov.

V danej veci vykonaným šetrením, či už zo strany zamestnávateľa - príslušného vojenského útvaru alebo osobitného útvaru vojenskej polície (uznesenie č. ČVS:ÚVP PO-103/OOaDTČ-2011 zo dňa 29.2.2012),

nebolo zistené zavinenie žalobcu za stratu 3 ks prístrojov na nočné videnie SIMRAD v zmysle § 179 ods. 1 Zákonníka práce, a teda za ním zavinený vznik škody. Trestné stíhanie vykonávané útvarom vojenskej polície bolo prerušené, pretože sa nepodarilo zistiť osobu zodpovednú za krádež, čiže nebolo preukázané zavinenie alebo nedbanlivostné konanie žalobcu v dôsledku ktorého došlo ku škode.

Z obsahu listín obsiahnutých v spise (Smernica dozorného podporných a zabezpečovacích jednotiek), vyplýva zároveň povinnosť dozorného PaZJ, 22.mpr, preberať zbrane v sklade, zabezpečiť pečatenie, zabezpečiť celodenné stráženie a zabezpečenie proti strate a krádeži, pričom k strate prístrojov došlo počas výkonu služby dozorných, ktorí pri výkone služby nič nespozorovali a strate nezabránili.

Z obsahu administratívneho spisu súd taktiež zistil, že žalovaný striktne vyžadoval od žalobcu pravidelnú kontrolu prístrojov, zbraní a pod., avšak nepreukázal príčinnú súvislosť medzi nevykonaním osobnej kontroly daných prístrojov žalobcom dňa 23.12.2011 a ich stratou, ku ktorej mohlo dôjsť aj v čase čerpania jeho voľna alebo dovolenky. Bolo nesporné, že dňa 23.12.2011 bol žalobca na základe určenia nadriadeným, povinný vykonávať službu mimo priestorov predmetného útvaru, čo mu zabránilo osobne vykonať kontrolu prístrojov. Je však povinnosťou nadriadeného ex offo, organizovať výkon štátnej služby spôsobom, aby nedochádzalo ku konfliktom v plnení služobných povinností podriadených. Zároveň je potrebné podotknúť, že žalovaný nepreukázal a v napadnutom rozhodnutí neuviedol žiaden dôkaz, z ktorého by vyplývala povinnosť žalobcu vykonávať každodennú osobnú kontrolu obsahu debien, v ktorých boli prístroje uzamknuté. Nebolo preukázané, že mal možnosť, resp. povinnosť aj v čase čerpania dovolenky dohliadať na zverené predmety a kto v takomto čase zodpovedal za prípadnú škodu.

Vedúcemu služobného úradu a veliteľovi vyplýva z ust. § 105 zákona č. 346/2005 Z.z. vytvárať profesionálnym vojakom podmienky na výkon štátnej služby. Žalovaný neuviedol, akým spôsobom pre žalobcu takéto podmienky vytvoril.

Je obvyklé a bežné v súčasnej dobe vybaviť priestory, v ktorých sa nachádza materiál značnej hodnoty alebo určený na špeciálne používanie, monitorovacími technickými prostriedkami za účelom ochrany majetku. Uvedené technické prostriedky sú najmä v zariadeniach vojenského významu nevyhnutné. Zrejme len týmto spôsobom je možné zabezpečiť adekvátnu ochranu majetku a bezpečnosti osôb a vytvorenie prijateľných podmienok na výkon štátnej služby.

Z dôvodu, že žalobou napadnuté rozhodnutie bolo založené len na konštatovaní existencie Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti uzavretej podľa § 182 a nasl. Zákonníka práce a z nej vyplývajúcej zodpovednosti žalobcu za škodu, pri ktorej sa predpokladá vina zamestnanca v prípade schodku, odvolací súd dospel k záveru, že na základe vyššie uvedených zistení bolo potrebné rozhodnutie žalovaného ako i prvostupňové rozhodnutie zrušiť.

Je na žalovanom, ak je toho názoru, že prístroje na nočné videnie SIMRAD sú majetkom určeným na obeh a obrat podľa § 182, prípadne ich zveril žalobcovi podľa § 185 Zákonníka práce, aby tento svoj názor v ďalšom konaní riadne odôvodnil a podložil príslušnými dôkaznými prostriedkami. Bez preukázania zodpovedajúceho charakteru stratených prístrojov, nie je možné právne posúdiť správnosť aplikácie príslušných ustanovení Zákonníka práce na daný prípad.

Na základe uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného ako i jemu predchádzajúce, žalovaným potvrdené prvostupňové rozhodnutie, boli vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, v rozpore s úpravou príslušných ustanovení Zákonníka práce, príp. § 184 ods. 4 zákona č. 346/2005 Z.z., na čo poukazoval žalobca v závere žaloby.

Podľa ust. § 250ja ods. 3 O.s.p., ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až 221 tohto zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s prihliadnutím na ustanovenie § 250ja ods. 3, v spojitosti s ust. §

250j ods. 2 písm. a) O.s.p. zmenil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného č. 2.mb-132-1/2014-PP zo dňa 12. mája 2014 ako i prvostupňové rozhodnutie 22. Mechanizovaného práporu Michalovce š. EKŠ: 17/2011-1 zo dňa 31. januára 2014 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove aj žalovaný sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu, ktorá spočívala v zaplatených súdnych poplatkoch za podanie žaloby a odvolanie, 2 x 70 €, spolu 140 € a v odmene právneho zástupcu podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len vyhláška), za 4 úkony právnej pomoci (prevzatie veci vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie na súd - žaloba, oba realizované v roku 2014, stanovisko k vyjadreniu žalovaného, odvolanie oba realizované v roku 2015), podľa § 13a ods. 1, písm. a), c)(3x), vyhlášky. Za úkony realizované v roku 2014 patrí žalobcovi náhrada v sume 2 x 134 €, za úkony vykonané v roku 2015 mu patrí náhrada 2 x 139,83 €, ďalej paušálna náhrada 2 x 8,39 €, 2 x 8,04 € podľa § 16 ods. 3 vyhlášky ako i 20% DPH z odmien a náhrad podľa § 18 ods. 3 vyhlášky. Spolu predstavuje priznaná odmena advokáta čiastku 696,62 €.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.